

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון ס"ט

פרשת ויגש

תשפ"ג

ואלה יעמדו על הברכה
בעבור שנדבו הוצאות הגליון

תוכן העניינים

- של"ס ויגש תשפ"א
- ליל ש"ק ויגש תשפ"ב - מאנסי
- של"ס ויגש תשפ"ב - מאנסי
- מוצש"ק מקץ תשפ"א / הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא והרה"ק רבי גרשון העניך מראדזין זי"ע
- הרה"ק רבי יחזקאל מאוסטראווצא זי"ע

לע"נ

הרה"ק רבי אברהם משה מפשיסחא זי"ע

בן הרה"ק רבי שמחה בונם זי"ע

נלב"ע א' טבת

נדבת נכדו הרה"ח ר' חיים בונים שליט"א –
ב"ב

הרה"ח ר' מענדל פיינציג שליט"א

מאנסי

לע"נ זקינו הרה"ח ר' שלמה ב"ר מנחם מענדל
הכהן פיינציג

מחשובי חסידי אמשינאוו באוסטראו

נלב"ע ל' כסלו

ולע"נ אביו הרה"ח ר' יעקב ב"ר שלמה ז"ל

לרפואת

שמחה בונם בן פוריה פיגא

ניתן לקבל הגליון

בארה"ק

בני ברק

ביהמ"ד אמשינאוו רחוב חזון איש 78
ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א
ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.
וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.
מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בונים שליט"א

עקב תקלה טכנית לא הופיע גליון

בפרשת מקץ – שבת חנוכה

ועמכם הסליחה

יור"ל ע"י מכון דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון
amshinov40@gmail.com

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס
או במספר 03-7630585 שלוחה 8456

סעודה שלישית

פרשת ויגש תשפ"א לפ"ק

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה היה מתפלל בכוונה גדולה, אך מבחוץ לא היה נראה כל שינוי בתנועותיו כידוע, ולא היה מתפלל בסערה, אבל בעת שהתפלל ביחידות בחדרו, אזי התפלל באופן ששמעו יותר את ההתלהבות והשתפכות הנפש, ואף היו אברכים שעמדו מעבר לדלת חדרו, מקשיבים לקול תפילותיו, והיו אף כאלו שהצטרפו אז יחד עמו בתפילתו. פעם נכנס כ"ק אאמו"ר זצללה"ה לחדר הפנימי, וראה איך אזמו"ר מתלהב בתפילה באופן מיוחד שלא כהרגלו, לאחר התפילה פנה זקני לאאמו"ר בהתנצלות, מי יודע האם כל זה מצד הקדושה, ואח"כ הרהר קמעא ואמר, יעדער יוד האט דאך א חלק אלו-ה-

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני. בספה"ק זרע קודש (ראפשיץ) כתב שהתורה הקדושה למדה אותנו כאן, לבל יפול לב האדם עליו לומר, איך אשא פני לעמוד להתפלל לפניו ית"ש, ואני איני ראוי במעשי לזה, בפרט אם יזכור את חטאיו שחטא לפניו יתברך, על כן מגלה לנו התורה את הדרך נלך בה, איך לעמוד ולהתפלל לפניו יתברך. והעצה היא ששייב אל לבו, הלוא יש בקרבי חלק אלו-ה ממעל, ובזה לבד כבר כדאי אני לבוא ולהתפלל לפניו יתברך, כי החלק אלו-ה יתפלל לפניו ית"ש. וזהו ויגש אליו יהודה, שבזה הכח יגש איש ישראל לתפילה, ויאמר בי אדוני, שיאמר לעצמו, יש בי חלק אלו-ה ממעל.

וזוהו שנאמר בהמשך, וייטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו, שאכן שמיעת קולו של יוסף פעל אצלם הטבה, וכוחו של יוסף נכנס בהמצריים, עד שכבר נעשה ההכנה שכלל ישראל יוכלו להיות גדורים בגדרי קדושה, ולהיות נפרדים מקליפת מצרים.

וזוהו כוחו הגדול של יוסף, כדאיתא ברש"י עה"פ כאשר ילדה רחל את יוסף, והיה בית יעקב אש, ובית יוסף להבה וכו', ואש בלא להבה אינו שולט למרחוק, משנולד יוסף בטח יעקב בהקב"ה ורצה לשוב, ע"כ. והכונה דרך ליוסף היה כח גדול כזה, שיכול להשפיע קדושה למרחוק, עד שישמע לבית פרעה.

ואפשר לצרף לזה ביאורו של כ"ק אַזמו"ר זַצללה"ה על הפסוק, ואת יהודה שלח וכו' להורות לפנינו גושנה, ופירש"י שם לתקן לו בית תלמוד. ולכאורה צ"ב, הרי יוסף כבר היה שם, ומה לנו עוד לשלוח את יהודה לעשות

ממעל, איז דאך עפעס זיכער מסטרא דקדושה.

*

כ"ק אַזמו"ר זַצללה"ה מביא באמרי קודש, על הפסוק והקול נשמע בית פרעה, לאיזה צורך היה הנס שקולו יהא נשמע אצל המצריים, אלא הענין של ירידת יוסף למצרים היה כיון שבני ישראל היו צריכין לירד למצרים ולהשתעבד שם, והיה המקום הזה מקור הזימה כדכתיב (יחזקאל כג, כ). אשר בשר חמורים בשרם, על כן היה יוסף צריך לבטל הקליפה ההוא, על ידי גודל צדקתו וקדושת עבודתו, כדי שיהיה לישראל תקומה שם, ולא ישתקעו במצרים, ויהיו יכולין עוד לצאת משם.

על כן מגלה לנו התורה, שהקול של יוסף נשמע בית פרעה, הכוונה, שקולו של יוסף פעל הזדככות בזוהמת מצרים, וזהו ה'קול' דייקא, כי פה בגימ' מילה,

הנזכרים, דוודאי יוסף נתן את עיקר הכח לעמוד במצרים, אבל כדי לזכות ולקבל את ההשפעה מעבודתו של יוסף, זה רק למי שיש לו שייכות לתורה, וזהו לתקן לו בית תלמוד שבזה כל אחד יוכל לזכות להשפעתו של קדושת יוסף.

יזכנו ה' לעבוד לפניו בקדושה ובטהרה, ונזכה לגאולה במהרה ברחמים אמן.

הכנה להבאת כלל ישראל, אלא הביאור הוא, שיוסף עמד בנסיון קשה שעל פי טבע אי אפשר לעמוד בו, ויעקב אבינו אמר לנפשו שעבודה כזו של מסירות נפש אי אפשר למסור לכל ישראל, כי הוא דרך השייך ליחידי סגולה, שהם במדריגה גבוהה, ולכן שלח את יהודה לעשות ישיבה ללימוד התורה, שזה דבר השווה לכל נפש, ע"כ.

ואולי נוכל לומר לאור הדברים

ליל שבת קודש

פרשת ויגש תשפ"ב לפ"ק (מאנסי)

המעשה שנטרד בעיני עולם הזה, יזכור שכל התכלית הוא עולם הבא.

בליל שבת האחרון של בעל 'מי השילוח' זצ"ל שהיה בפרשת ויגש, התאמץ מאד באמירת 'תורה' על שולחנו, ושמעו ממנו שאמר: הראשי תיבות של ויג"ש הוא וויינט יודען ג'עוואלד ש'רייט...

ובפרי צדיק (ויגש יז), ביאר את הדיבורים הקצרים האלו של רבו, שרמז בזה לדברי המדרש בפרשתן (צג, י. וע"ע חגיגה ד:): עה"פ ויתן את קולו בבכי ולא יכלו אחיו לענות אותו. אבא כהן ברדלא אמר, אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה וכו' יוסף קטנן של שבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, לכשיבא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא נכל אחד לפי הכוחות שקיבל מן

היום יומא דהילולא של הרה"ק מאיזביצא זי"ע, בעל מי השילוח. איתא מבנו בעל הבית יעקב, לבאר הענין שהקידוש בשבת צריך להיות דוקא על היין. כי היין הוא משקה המשכר המבלבל את הדעה, שלא יוכל להסתכל כראוי לאורו של האמת, וזה רומז לכללות טובת עיני עוה"ז שמטרידין את דעת האדם שלא יכיר בכך שיש בורא עולם, על כן בבוא השבת הקודש אנו מגביהין את הכוס שבתוכו היין, דהיינו כל הטרדות וההעלמות של ימות השבוע, ואומרים עליו קידוש היום. ומכירין שהכל בידי שמים ואין שום דבר נפרד מה', ע"כ.

וכדאיתא בראשית חכמה (שער הקדושה ב, כד) שענין השבת הוא שאחר ששת ימי

ואת יהודה שלח וגו' להורות לפניו וגו'.
 וברש"י (בשם מ"א) לתקן לו בית תלמוד
 שמשם תצא הוראה. והנה קשה דהרי
 יוסף הצדיק כבר היה במצרים, ולמה היה
 צריך גם לשלוח את יהודה, וביאר כ"ק
 אזמור"ר זצללה"ה דיוסף הצדיק היה
 בדרגא נפלאה בקדושתו עד שהיה יכול
 להיכנס למצרים, למקום עומק הקליפות
 ולהתגבר עליהם, אבל זו דרך של
 מסירות נפש, ולא כל אדם יכול לסבול
 הנהגה כזאת, ולזה היה צריך להוסיף
 ולשלוח את יהודה, כדי להעמיד שם בית
 תלמוד להוראה, וכהדגשת רש"י שמשם
 תצא הוראה. להיות דבר השוה לכל
 נפש, שכולם יוכלו שם ללמוד תורה,
 ולהיות קשורים עם השי"ת, ורק אז
 אפשר לשלוח לשם כלל ישראל, עכ"ד.

והנה מבואר בספה"ק שכל ענין הוויכוח
 בין יוסף ליהודה היה בענינים נשגבים,
 מלכים מדיינים אלו עם אלו, שכן יוסף
 ויהודה הם שני דרכים בעבודת הצדיקים,
 יש צדיקים שהם פרושים לגמרי מכל

השמים] שנאמר (תהלים נ) אוכיחך ואערכה
 לעיניך, על אחת כמה וכמה, עכ"ל.
 דהיינו שלעתיד יראו הכל עין בעין
 שהשם יתברך רואה כל מעשי בני אדם
 וכל מחשבותם, ואז יבוש האדם ויכלם
 במעשיו, אשר על כן כל זמן שהאדם
 בחיים, יתן אל לבו, על כל פנים על ידי
 אמונה, שהקב"ה עומד עליו ורואה
 במעשיו, ואז יזכה ליראה ובושה מאת
 ה', וזהו כי נבהלו מפניו וכפירש"י מפני
 הבושה. ולכן רמז הרה"ק מאיזביצא,
 בר"ת של שם הפרשה, לצעוק ולבכות
 כדי שיעשו תשובה בעולם הזה, ולא
 יבאו חס וחלילה לידי בושת פנים בעולם
 הבא כשכבר לא יועיל תשובה, עכתד"ק.

וזהו נמי ענין שבת קודש, שבו ביום
 יזכור את השי"ת, ויחשוב בדעתו איך
 התרחק כל כך, ובזה יזכה לבושת פנים,
 וישוב אל ה'.

*

א, א) שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין. ואכן כתיב בפר' ויחי (ג, נ) (כא) שיוסף הצדיק אמר, ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וגו' הרי שהתחיל לעסוק בהשפעה בגלוי.

ואכן כל מלכות בית דוד נמשך מיהודה, שכן בחינתו הוא הראויה למלכות, שכל ענינו של דוד היה להורות לאחרים, וכדאיתא בגמ' (עבודה זרה ד:): שמצד עצמו לא היה דוד ראוי לחטא כלל, כדכתיב ולבי חלל בקרבי עיי"ש, ובת שבע היתה מתוקנת לו מששת ימי בראשית (סנהדרין ק"ז), אלא נתגלגלו הדברים בידי שמים באופן שילמדו ממנו דרכי תשובה, וכמרומו בתהילים (נ"א) שבבקשת רחמים על החטא מזכיר 'אלמדה פושעים דרכיך'.

ויש ללמוד מפרשה זאת מוסר השכל מדרכו של יהודה, עפ"י מה דאיתא בספה"ק מי השילוח (איזביצא) שכידוע

עניני עולם הזה, ואף מן הבריות המה מתרחקים, ואינם יכולים לסבול שום שמץ דבר רע. ולפי מעשיהם הטובים יכולים להתקיים אף על פי מידת הדין, אך אין הציבור יכול להתקרב אליהם ולקבל מהם. וזה היה בחינת יוסף נזיר אחיו. ולזה מצינו שבראותו איזהו דבר שאינו עפ"י דין לא היה ביכולתו לסבול כזאת, ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביו. וכאשר מצינו אצל רשב"י ביציאתו מן המערה, שלא היה יכול לסבול כלל עניני עולם הזה.

אבל בחינת יהודה אינו כן אלא הוא ממידת החסד, וענינו לקרב אחרים לעבודת ה', וזהו שמצינו אצל יהודה שאמר ליעקב אבינו, שלחה הנער אתי וגו' ונחיה ולא נמות גם אנחנו גם אתה גם טפינו אנכי אערבנו מידי תבקשנו וגו'. הרי שמסר נפשו לצורך הרבים, וכאן רצה יהודה להאיר גם ביוסף את מידת החסד, ולפעול שישפיע מהודו על אחרים. כי אין העולם יכול להתקיים רק עפ"י מידת הדין, וכמ"ש רש"י (בראשית

מגדולי התלמידים של האיזביצער, ולימים היה אחד מצדיקי הדור.

(מסופר אודותיו שבתחילת דרכו לחסידות שאלו פעם זקינו **הגאון רבי עקיבא איגר זי"ע** דמצינו בתוס' מס' שבת (ה' ע"ב), שהקשה בירושלמי על שיטת בן עזאי דס"ל מהלך כעומד דמי, דלפי"ז לעולם אין אדם מתחייב על טלטול ד' אמות ברשות הרבים, שהרי אחרי כל אמה ואמה שהולך נחשב כמי שכבר הניחה, ואם כן אין מצטרף לשיעור ד' אמות, ומביא התירוץ, שמשכחת לה בקופץ ד' אמות בבת אחת.

והקשה הגרעק"א לנכדו, הרי חז"ל גזרו לבטל לולב ביו"ט ראשון של סוכות שחל בשבת, וכן תקיעת שופר, מפני חשש שמא יעבירונו ד' אמות ברה"ר (סוכה מג), והנה לפי בן עזאי שייך איסור זה רק בקופץ, וקשה, הלוא זה דבר שאינו שכיח כלל, ולמה גזרו מפני חשש רחוק כל כך.

ענה לו רבי לייבל בהתלהבות, הלא הוא עומד זה עתה לקיים מצות עשה מן התורה, לכן אינו רחוק לחשוב שיהא קופץ ד' אמות ברשות הרבים, מרוב התלהבותו לקיום המצוה...)

בספרו **אמרי אמת** (ליל שבת תר"מ) מביא דבר נפלא. כי הנה כל הענין של יוסף עם אחיו נשאר מזה רשימה לדורות על כלל

כל הפסוקים הללו המה מכוונים כלפי מעלה, כאיש ישראל המתחנן לפני קונו, ולכן אחר שראינו בפרשה הקודמת שיוסף התגבר עליהם בטענותיו, והיה נראה שכבר באו האחים לכלל ייאוש והסכימו ואמרו 'הננו עבדים לאדוני'. בזאת הפרשה אנו רואים איך שיהודה התחזק מאד וחזר ועמד לפני השי"ת, והתחיל שוב להתחנן, וטען אף שעשיתי שלא כהוגן, הלוא רחמי שמים מרובים המה, וביד השי"ת להושיע לי, ובזה חיזק את רוחו. וזהו 'ויגש אליו יהודה', ודוקא כשחזר והתחזק, אז זכה להסיר ממנו את המסך המבדיל ונתגלה לפניו יוסף, דהיינו שנתגלה הפנימיות. וזהו כוחו של יהודה, שאף אם כבר נראה שאבד שברו ובטל סיכויו, אינו מייאש עצמו לעולם.

*

הרה"ק ר' לייבלי **אייגר**, היה נכדו של ר' עקיבא איגר ונתקרב לחסידות והיה

צעק ובכה בקול גדול אמר כי איך אעלה אל אבי וגו'.

הנה דייקא לאחר שראה יהודה שאין לו שום עצה וטענה מה לדבר ומה להצטרך, או אז צעק במר נפשו, 'כי איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי', שזו היתה צעקה נוראה מפנימיות הלב. ובזה פעל הישועה, כדאיתא **בתנחומא**, באותה שעה ציוח יהודה בקול גדול ונפלו כל חומות שבמצרים וכו'. עד שלא יכול יוסף להתאפק, והתגלה לפניו. כי צעקה כזאת שוברת כל המסכים ומכניע כל המקטרגים. וזה פעל לדורות עולם, שיהיו נושעים ע"י אמת'ער קרעכטץ.

נפשות ישראל, וכדאיתא במדרש שכל מה שאירע ליוסף אירע לציון וכו', ומצינו **במדרשים** שיוסף השיב ליהודה על כל טענותיו, עד שלא ידע יהודה לנצחו. וכדאיתא **בתנחומא** כשאמר יהודה, עכשיו אני אצא ואצבע כל שווקים שבמצרים בדם, א"ל יוסף צבעים הייתם מימיכם, שצבעתם כתונת אחיכם בדם, ואמרתם לאביכם טורף טורף וגו'. וכן **במד"ר** (צג, ח) בשעה שאמר לו 'כי עבדך ערב את הנער', א"ל יוסף, מפני מה לא עשית כן לאחיך, כשמכרת אותו לישמעאלים בעשרים כסף, וציערת את אביך הזקן, ואמרת לו טורף טורף יוסף. כיון ששמע יהודה כך,

סעודה שלישית

פרשת ויגש תשפ"ב לפ"ק (מאנסי)

הסתר כזה, וחשב שאין הדבר נכון, על כן אין לנו ליפול בייאוש, ובוודאי יהיה עזר מאת השי"ת.

וכבר הבאנו מדברי מי השילוח (שהיום היארציט) שראינו בפרשה הקודמת שיוסף התגבר בטענותיו על האחים, והיה נראה שכבר באו לכלל ייאוש והשלימו עם המצב, והסכימו ואמרו 'הננו עבדים לאדוני'. והנה בפרשה הזאת אנו רואים התחזקות, אחר שראו שאין מה לעשות, התחזק יהודה מאד וחזר ועמד לפני השי"ת, והתחיל שוב להתחנן, ויגש אליו יהודה, והוריד שוב את הטענות, ודוקא כשחזר והתחזק, דוקא אז הצליח לשבור את המסך המבדיל, ולגלות את יוסף הצדיק.

בעת שהודיעו ליעקב אבינו שיוסף חי, כתיב, ויגידו לו לאמר, עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים, ויפג לבו כי לא האמין להם. וברש"י נחלף לבו והלך מלהאמין, שלא היה פונה לדברים.

וביאר כ"ק אזמור"ר זצלה"ה, דמעשה אבות סימן לבנים, שיעקב אבינו היה במצב שאפילו כשאמרו לו שיוסף חי לא האמין למה שאומרים לו, כי אז היה יעקב אבינו מיזאש מיוסף, ומעשה אבות סימן לבנים, לרמז לנו בזה דקודם ביאת משיח יהיו כלל ישראל שרויים בצער ובייאוש שאפילו יבוא משיח לא יאמינו דיש עוד גאולה להם, וללמדינו לדורות שאפי' כשיהיה הסתר כ"כ גדול, עד שויפג ליבו כי לא האמין להם, יש לנו לזכור שאפילו אצל יעקב היה

מאביו הרה"ק ר' יחיאל מאלכסנדר שעיקר העצה היא רק התורה, ואין כאן ג' עצות, אלא כדי שהאדם שישאר עם חיות דקדושה חייב להיות קשור דוקא לתורה, אמנם אם רואים באדם שאין תופס אצלו התורה, ואין נדבק בו כראוי, הרי זה סימן שיש לו איזה פגם, ואז צריך עצה לפגם זה, כדי שיוכל להמשיך ללמוד תורה, וזהו העצה של קרי"ש ומסירות נפש, שיחשוב על הקב"ה, ואז ירד ממנו הפגם, ויוכל להמשיך ללמוד תורה שזהו העצה הקבועה, ולפעמים שיש אחד שראשו בל עימו, ומבולבל בתאוות עוה"ז, עד שאין יכול אפילו לחשוב על הקב"ה, על זה יש העצה של יזכיר לו יום המיתה, שאז יורד מעט תאוות עוה"ז, על ידי שיזכור שאין נשארים כאן לעולם, ואז יוכל לקבל על עצמו עול מלכות שמים, ויוכל להמשיך ללמוד תורה. אך עצה הקבועה הוא רק התורה. וזהו מה שעשה יעקב, לפני שהגיע

עוד מובא מכ"ק אזמור"ר זצלה"ה עה"פ ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות וגו', וברש"י לתקן לו בית תלמוד, לייסד תורה במצרים, ויבך על צואריו איתא בחז"ל שקרא קריאת שמע, וכתוב אח"כ ויאמר ישראל אמותה הפעם שזהו ענין יזכיר לו יום המיתה, וזהו הג' עצות המוזכרות בגמ' (ברכות ה') כשאחד אינו מצליח נגד היצר הרע, יש עצה של תורה, קריאת שמע ויזכיר לו יום המיתה, ולכן יעקב לפני שירד למצרים ירא וחרד בנפשו, שלא יכשל שם ח"ו, על כן הכין עצמו בג' דברים אלו, תורה, קריאת שמע, וזכירת יום המיתה עכד"ק. אך לא ביאר יותר מזה.

והנה שורש הדברים כבר מובא בישמח ישראל והאריך שם בג' עצות אלו, לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצה"ר נצחו מוטב לא נצחו יעסוק בתורה נצחו מוטב וכו' יקרא קריאת שמע נצחו מוטב וכו' יזכיר לו יום המיתה. ומביא

שהמצב כאן הוא הרבה יותר גרוע, שכן הוא מקום טמא, ורק מי שהגיע זה עתה חושב שאפשר להסתפק בלעורר יראת שמים, אך רמז ליעקב שצריך עוד עצה, על כן פתח יעקב ואמר אמותה הפעם, שצריך לזכור שמגיעים לעולם הזה לזמן קצר מאד, וימינו כצל עובר, ואז יזכור התכלית, ויוכל להתעורר ביראת שמים, ויוכל ללמוד תורה כראוי.

יעזור השי"ת שנזכה ללמוד תורה ולקבל עול מלכות שמים ונזכה במהרה לביאת משיח צדקנו בב"א.

למצרים רצה לייסד מקום תורה, לזה שלח את יהודה, שעל ידי עסק התורה יוכלו להישאר באמונה, אך כאשר הגיע למצרים, הרגיש שבמקום זה אין די שיש בית תלמוד, שכן הוא מקום מגושם כ"כ, ואפשר להימשך אחר טומאת מצרים, על כן קרא קריאת שמע, וזהו ויפול על צוואריו, שצריך לחזור ולעורר על יראת שמים, אך יוסף הצדיק שכבר היה שם ידע שגם בעצה זו אין די בעומק הקליפה ובכובד הגלות, על כן ויבך על צוואריו עוד, שכאן יש עוד הרבה מה לבכות,

אחר הבדלה

מוציא ש"ק מק"ץ תשפ"א לפ"ק

השבוע (ז' בטבת) חל היארצייט של הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא זי"ע, בעל מי השילוח. והיום (ד' בטבת) היה היארצייט של נכדו הרה"ק רבי גרשון העניך מראדזין, 'בעל התכלת', שהוא גם כתב את הספרים של זקנו בעל מי השילוח.

הנה הספר מי השילוח נכתב בקוצר אמרים, ולכן לא נתפרש שם היטב תורת הבית, אך בנו בעל הבית יעקב כבר כתב באריכות ובהסברה נפלאה, ושם אפשר יותר להתבונן בתורת איזביצא לעומקה ולרוחבה.

לבעל מי השילוח היו תלמידים גדולים מאוד, אשר השאירו אחריהם הרבה ספרים, כגון הרה"ק רבי לייבלע אייגער, שהשאיר ברכה את הספרים תורת אמת ואמרי אמת וכן תלמידו הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין הידוע בספריו הרבים, וכן בנו של רבינו הרה"ק רבי יעקב זי"ע השאיר אחריו ברכה את סדרת הספרים בית יעקב.

בספרי איזביצא יש מהלך להסביר במאמרי חז"ל גם למה זה נכתב דווקא במקום פלוני. בנו של הבית יעקב (הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מחעלעם) סיפר דבר נפלא, שפעם שאלו את אביו, היכן כתוב המאמר: 'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר'? תיכף ענה שזה נמצא בירושלמי פרק ג' דראש השנה, במשנה "שוה היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות", והוסיף

להסביר גם כן למה מופיע דווקא שם, וכה ביאר, דאיתא בספר 'הקנה' שכל מסכת ראש השנה היא בבחינת "עני מחזור על הפתחים", [ספר הקנה (דף ע"ג): אי אתה רואה בעיניך שראש השנה עני חוזר בפתחים] שכן הרבה דברים במסכת ר"ה נלמדים ממקומות אחרים, כגון תקיעת שופר מיובל, וכן הברכות בתפילה וכדו', ולכן נחשבים הם בבחינת "עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר", ולכן מתאים מאוד המאמר דווקא במסכת זו.

גם בספרי הרה"ק רבי צדוק מצינו כן, שמסביר שענין מתן תורה נכתב דוקא במסכת שבת (פח-ט) שכן בשבת ניתנה תורה, וכן ענייני חורבן הבית נכתבו דוקא במסכת גיטין (פרק הניזקין) על פי הנאמר על הגלות, שהיא כעין גירושין, כדכתיב 'ובפשעיכם שולחה אמכם'.

ואולי אפשר לפרש בדרך זה הא דמסכת פסחים מתחילה ב'אור' לארבעה עשר, ובגמ' הסתפקו על לשון 'אור', האם אור אורתא או צפרא, ומסקנת הגמרא היא, שאור אורתא הוא, אך התנא נקט כן משום לשון נקיה. ואולי ענין זה נרמז דווקא בתחילת מסכת פסחים, שכן על פסח מבואר בספה"ק שרומז לעניין הדיבור, פה סח.

בנו של הבית יעקב היה הרה"ק רבי גרשון העניך זי"ע המכונה בפי העולם, "בעל התכלת" על שם מצוות התכלת שחידש והרעיש בזה את העולם. אך בראדזין עצמה הוא מכונה בשם ה'אורחות חיים', מפני שכתב את הספר 'ארחות חיים' בעת שהיה במאסר עקב עלילה, ולא היו לו שם ספרים כלל, ורק היה בידו צוואת רבי אליעזר הגדול, ועליו כתב מראי מקומות והוספות בגאונות מדהימה, ומבהיל על הרעיון איך שבלי ספרים כתב כזה ספר עמוס

בבקיאות מופלגה בכל חלקי התורה. ולכך אצל חסידי ראדזין, קוראים לו על שם ספר זה.

והנה חיבר עוד חיבורים שהרעישו את העולם, כגון את הספר 'סדרי טהרות', שמלא גאונות בצורה מופלאה, והביא שם מכל דברי חז"ל על עניני מסכתות טהרות, מספרא ספרי תוספתא וכו' ובצדדים הוסיף מדברי הראשונים שליקט מכל מסכתות הש"ס, ומזה עשה ביאורים על סדר טהרות, והיה על סגנון הספר טענות, שכן סדרו לדפוס בצורת הדף של גמרא, שהביא דברי חז"ל באמצע, ובצדדים כעין פירוש רש"י ותוס', ממה שליקט מהראשונים, למעשה הוחלט לכתוב בראש כל עמוד, שזה לא גמרא אלא ליקוט.

אא"ז הרה"ק רבי מנחם זי"ע פעם לאחר תפילת שחרית, כשאכל סעודתו, עיין קצת בספרי בעל התכלת, והתפעל מאוד והתבטא לאמור 'ווען ער איז נישט אזוי שארף, וואלט ער איינגענומען די וועלט'...

סיפר כ"ק אזמו"ר זצללה"ה שפעם נפגשו ברכבת בעל התכלת עם הרה"ק רבי בונם'ל אוטוואצקער, רבי בונם'ל כידוע נהיה רבי בגיל 17, והיה הולך עם שני גבאים, עם כל התוקף. מסתבר שאז לא היו הגבאים לצידו, ר' גרשון העניך שלא הכירו, שאל את רבי בונים'ל מנין הוא, וענה לו שהוא בא מהעיר ווארקי. שאלו בעל התכלת: שמעתי שהתמנה שם רבי צעיר מאוד שלא יודע ללמוד... תאמר לי, מה הוא עושה כשבאה 'שאלה' לפניו? - הרי נתמנה גם כרבה של ווארקי - ענה לו רבי בונם'ל בתמימות: 'אני הוא הווארקער רבי. ואמת הוא שאיני יודע ללמוד, וכשבאה לפני שאלה, יש לי מורה הוראה

שאני שואל אותו'... רבי גרשון העניך נתפעל ממנו עד מאד, מהתמימות ומהפשטות.

אא"ז הגאון רבי יהושע'לע קוטנער יש לו כמה תשובות בתחילת ספרו 'ישועות מלכו' בעניין התכלת, וכותב שם "ואולי יש בזה התנוצצות הגאולה", על אף שהוא עצמו לא רצה להצטרף לחידוש התכלת, ואף התנגד לכך בחריפות. (אכן, כהיום כבר מצאו 'תכלת' שככל הנראה תואם יותר לכללי ההלכה).

הרה"ק מווארקי זי"ע עבר פעם את העיר איזביצא, והאיזביצער ביקש ממנו שישאר שם לשבות שבתו, אך הרבי מווארקי לא הסכים לכך, משום שפרש מקאצק. ואף שהיה בידידות עם בעל מי השילוח, אך להישאר אצלו על שבת לא רצה.

בהמשך, ביקש ממנו האיזביצער שיעשה שלום בינו ובין הרבי מקאצק, שכן הרבי מווארקי כידוע היה מרבה שלום בעולם. אמר לו הרבי מווארקי, שבקטנותו מפני היותו יתום נתגדל אצל הרה"ק רבי דוד מלעלוב, וכאשר ראה איך שהרבנית של רבי דוד לעלובער מדליקה נרות קטנים לכבוד שבת. שאל את הרה"ק רבי דוד לעלובער, מדוע יש לרבי נרות כאילו קטנים, אמר לו הרבי, הרי עניין נרות שבת הוא משום שלום בית, ואצלי יש יותר שלום בית באופן זה [כנראה כך רצתה הרבנית]. ורמז לו בסיפור זה, שלא תמיד צריך לעשות שלום בצורה פשוטה להיות יחד, לפעמים עדיף שהשלום יהא בצורה אחרת, שכל אחד יהא לעצמו.

והנה באברהם ולוט כשנפרדו נאמר 'ויפרדו איש מעל רעהו, אברם', ומביא הבעל הטורים שהסופי תיבות הם 'שלום', לומר כי פעמים צריך שיהא כל אחד לעצמו, וזהו השלום.

לימים השתדכו אמשינאוו עם ראדזין, הרי אא"ז הרה"ק רבי יוסף זי"ע השתדך עם הרבה אדמו"רים, כגון עם גער, אלכסנדער, ראדזין, אוסטרואוצא ועוד, ובימי השבע ברכות של אחד מצאצאי אא"ז הרה"ק רבי יוסף ניגש אליו התפארת יוסף מראדזין [בנו של בעל התכלת] שהיה א שארפער ושאל את הרבי מאמשינאוו האם מסכים להשתדך עימו, ענה לו הרבי שהיה עתה באמצע שבע ברכות, געלאסען געלאסען, שאל הרבי מראדזין, וואס איז, ס'געפעלט אייך נישט דעם שידוך? ... למעשה בא השידוך לידי גמר, ובנו הרה"ק רבי שמואל שלמה, שהיה הרבי האחרון מראדזין לפני המלחמה היה חתנו של אא"ז הרה"ק רבי יוסף זי"ע.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר שהיה לו ביטול גדול לחמיו מרן רבי יוסף, עד כדי כך שלא הניח את ידיו על שולחנו. וכן כשהתעורר פעם ויכוח בהלכות פסח, ויצא לו ההלכה לנהוג באופן אחר, מפני כבודו של חמיו, לא רצה לנהוג כן באמשינאוו, ונסע ליו"ט לעיר אחרת.

בעת השידוך עם בית ראדזין אמר הרה"ק רבי יוסף שלחותנו **הגאון בעל נפש חיה** היה וויכוחים עצומים בהלכה עם בעל התכלת, עד שכמעט גבה טורא ביניהם, בפרט בנוגע לאתרוגי ארץ ישראל, שהנפש חיה מסר נפשו שבני ישראל ישתמשו בזה למצוות ד' מינים, אך עתה שצאצאיהם משתדכים יחד בוודאי עבדו רבנן בשמי מרום שלום ביניהם.

א גוטע וואך, א געזונטע וואך, שפע ברכה והצלחה.

אחר הברלה

מוצש"ק ויגש תשפ"ב לפ"ק

השבוע (י' בטבת) יומא דהילולא של הרה"ק ר' יחזקאל'ע מאוסטרובצא זצ"ל בנו של אדה"ז מאוסטרובצא הרה"ק רבי מאיר יחיאל זי"ע.

אביו של ר' מאיר יחיאל לא היה רבי, אך הוא עצמו היה אדם הגדול בענקים, והיה מרבה בתעניות, כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר דבר שלא ידוע כ"כ בעולם, שבשנים שקודם שהתחיל להתענות, היתה דרכו בריבוי אכילה, והיה אוכל גוזמאות, עד שאמרו שאכל ככר לחם במשקל כבד 'א זיבען פונטיגע ברויט', וכששאלוהו מדוע לא ימרח את לחמו בחמאה, הי' עונה שיעשה כן בככר השני...

ה'עולם' הסבירו את דרכו בתעניות, שעשה כן בהיות שאביו היה איש פשוט, וחטרה לו זכות אבות, על כן השלים עצמו בתעניות. פעם נכנסה אליו אחותו וטענה עמו אודות ריבוי התעניות שלו, ואמרה: 'די וועלט וועט מיינען ווער אונזער טאטע איז גיווען'.

אך כ"ק אזמו"ר זצללה"ה אמר שלדעתו סיבת תעניתיו היתה, מאחר שראה את נוראות המלחמה שהיו עתידים לבוא, על כן התענה כדי להמתיק במידת מה את הדין מכלל ישראל.

בכלל כ"ק אזמו"ר זצללה"ה היה שטארק פארקאכט אין אסטראווצער, ואכן נסתלקו באותו תאריך י"ט אדר. פעם סיפר שהיה איש אחד בעירו של הרה"ק מאוסטרובצא שהי' מחלל שבת רח"ל, וכאשר קראו והוכיחו על הדבר, ענהו הלה: "והלא גם הרבי מחלל שבת במה שמתענה ומבטל עונג שבת - שכן היה מתענה אף בשבת - השיבו הרה"ק מאוסטרובצא: "מ'חילול שבת' שלי לעולם לא ילמדו בני אדם, לא כן מחילול שבת שלך יכולים אנשים להתלמד לעשות כמעשיך..."

מעניין לציין, שהסימנים על שעונו היו באותיות א' ב' ולא במספרים. ומספר א' היה מסומן במקום שבשעונו הרגילים הוא שעה 7 כך ששעה א' הוא בתחילת היום ובתחילת הלילה. והסביר: לפי שאומות העולם מונים התחלת היום מחצות הלילה, וזהו מדרכי הגוים, ואילו הפסיקו ישראל ללכת בשעונים כאלו, הי' כבר משיח בא.

בנו בעל ההילולא הרה"ק ר' יחזקאל זצ"ל היה גאון וצדיק נשגב. לימים עשה שידוך עם בית אמשינאוו, שכן מרן אא"ז רבי יוסף מאמשינאוו בחר בבנו ר' אלימלך כחתן לבתו. בסעודת האירוסין סיפר אדמו"ר הזקן מאוסטרובצא, שפעם ביקר אצלו הגאון בעל "נפש חיה", (חותנו של מרן רבי יוסף), ובירך את בנו רבי יחזקאל'ע, בהיותו תינוק: 'יהי רצון שכל נטיעות שנוטעים ממך יהיו כמותך'. כנראה - אמר הרבי מאוסטרובצא - כבר אז ראה בעל נפש חיה שבמרצת הזמן יהיה גם הוא נוגע בדבר, והצאצאים יתקשרו ביניהם בקשר חיתון.

באותו עת ביקש הרה"ק מאוסטרובצא מב"ק אזמו"ר זצללה"ה שהי' אז עדיין ילד לברכו, אך לא ידע במה לברכו, על כן שאל את אביו מרן רבי יוסף, והוא צווה עליו, לברך את הרבי בברכת אריכות ימים, וכן עשה.

פעם שלח הרה"ק מאוסטרובצא לקרוא לבנו הרה"ק רבי יחזקאל, וכאשר בא אליו אמר לו: 'איך האב דיך נאר גיוואלט אנקוקען'

תפילתו של ר' יחזקאל'ע היתה בהתלהבות עצומה ובדבקות, בקול רם שהרעיד את הלבבות, פעם שאלו רב אחד, מדוע מתפלל בקולי קולות. ענה לו ר' יחזקאל'ע, מגרוני בוקעים קולות של יהודים רבים שביקשו כי אתפלל ואתחנן עבורם, לכן אין כל פלא שתפילתי בקול רעש גדול.

פעם בראש חודש בא הרה"ק רבי יחזקאל מאוסטרובצא לאמשינאוו בדרך נסיעתו לווארשא. ובאמשינאוו הרי נהגו לערוך טיש בראש חודש בשני הימים, ומחמת כבודו של מרן הרה"ק רבי יוסף לא ערך הרה"ק מאוסטרובצא את שולחנו ביום א דר"ח, אבל למחרתו ביום ב' דר"ח, שלא הי' מרן רבי יוסף בביתו, ניהל הרה"ק ר' יחזקאל'ע את שולחנו שם, וסיפר כ"ק אזמו"ר זצללה"ה כי רצה לשמוע את תפלתו באש קודש, שנתארכה איזה שעות וברכת אהבה רבה בלבד, שאמר בנוסח מיוחד, ארך לערך שעה אחת, והיה חוזר על נוסחו המיוחד, אהבה רבה, אהבה רבה, והיה חוזר הרבה פעמים על התיבות בהתלהבות עצומה.

ובאמת יש לשום לב, שגדולי ישראל אף שהיו בעלי עילויים התייגעו מאד בעבודת ה', כמו שראינו כאן עבודתו הגדולה באהבה רבה, וכמו שסיפר כ"ק אזמו"ר זצללה"ה אודות זקיננו הגאון הקדוש ר' יהושע'לע קוטנא (שכן

הרה"ק רבי יוסף זי"ע היה חתן ה'נפש חיה' שהיה חתן הגאון מקוטנא) שאף שהיה גאון עולם, בכל זאת בעת שרצתה הרבנית, מחמת דוחק הפרנסה, שינהג רבנות בעיר אחרת שהיתה עשירה יותר, ועלתה השאלה איך יביאו את הרב לעיר ההוא בלא ידיעתו, על זה ייעצה הרבנית שהזמן המוכשר לכך הוא בעת ברכת התורה, שכן שבשעה שבעלה מברך ברכת התורה 'איז ער זייער פארקאכט', ואינו יודע מאומה מהמתרחש סביבו, וכך הוה. וחזינן גודל יראת השמים שלהם, ואיך שהתחננו מאד על השגת התורה. וכן הוא הענין כאן של תפילת 'אהבה רבה' שזהו ג"כ ענין ברכת התורה.

בימי המלחמה האיומה ה"י, עלה על מוקדה על קידוש ה' הי"ד. ב"ה נשאר ספרים מתורת אוסטראווע, 'מאיר עיני חכמים' וכן 'קדשי יחזקאל'. נביא מימרא חדא בשם הרה"ק ר' יחזקאל'ע, איתא ברש"י 'תבוא אמו ותקנח צואת בנה', שהעבירות נקראים בשם בגדים צואים, והתיקון לזה הוא ע"י לימוד התורה, וזהו תורת אמך.

זכותו יגן עלינו ועכי"א, א גוטע וואך, א פרייליכער וואך.

ביהמ"ד החסידי אמשינאוו
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

4408 15th Ave Brooklyn NY 11219

ערש"ק לם' בית יוסף להבה"

בעזהש"ת

ויוסף הוא המשביר

הננו להודיע כי לרגל יומא דהילולא של מרן אדמו"ר

הרה"ק רבי יוסף מאמשינאוו זי"ע

החל ביום ד' לסדר בא, ג' שבט

ייצא כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בראש מקהלות אנ"ש למסע הקודש בפולין,
להשתטחות ותפילה על קברי רבותינו רועי החסידות זצוק"ל זי"ע

ויערוך את השולח"ט לרגל יומא דהילולא בעיר ווארשא

ועל ש"ק פרשת בא יגיע כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לארה"ק

לשבת התאחדות והתוועדות מרכזית בארה"ק

פרטים והרשמה אצל הר"ר נפתלי ערליך הי"ו 347-528-9102

בארה"ק: הר"ר יהודה ווידער הי"ו 052-762-8803

רחמנא אדכר לן זכותיה דיוסף צדיקא

סדר הנסיעה

יום ג': אמשינאוו, ווארקע, פרשיסחא, גער,

עריכת השולחן לרגל יומא דהילולא ביום ג' בערב אור לנ' שבט בווארשא

לינה בווארשא

יום ד': תפילת שהרית, עליה והשתטחות על ציון מרן הרה"ק רבי יוסף זי"ע בבית החיים גענשא בווארשא

לובלין, איוביצע, ליעזנסק, קראקא

לינה בקראקא (למענונינים) - בלילה תהיה קבוצה שתיסע לראדאמסק ועוד כפי שיוספיק הזמן)

יום ה': נסיעה לארה"ק (למענונינים: נסיעה חוזר לארה"ב)

ליל שישי: בר מצוה לנכד כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, בן הדב"ג הגה"ח רבי אברהם שמעון מארילום שליט"א

ש"ק פרשת בא בטבריא

יום א': עליה לציון רבוה"ק בבית החיים בטבריא, נסיעה לצפת ומירון

צאתכם ובואכם לשלום: מנגיעים לארה"ב ביום א' בלילה